

Broj: 03/10-50-19-177-1/17
Sarajevo, 8.2.2017.

Istraživanje broj: 246
Vrsta istraživanja: KOMP

BROJ DANA GODIŠNJEG ODMORA

Pripremila:
Sena Bajraktarević

Deskriptor: propisi o radu, radni uslovi

Istraživanje je namijenjeno poslanicima i delegatima, koji mogu postaviti dodatna pitanja, sugestije i komentare na email adresu: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Javnost Bosne i Hercegovine može komentirati radove, ali Istraživački sektor nema mogućnost da odgovara na komentare i diskutira o istraživanju.

Informacije navedene u sadržaju istraživanja važeće su u trenutku pripreme istraživanja i one se ne ažuriraju nakon objave istraživanja.

Istraživanje ne odražava zvaničan stav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH).

BROJ DANA GODIŠNJEG ODMORA

Rad sadrži sažeti pregled osnovnih informacija o propisanom minimalnom trajanju godišnjeg odmora za zaposlene u Bosni i Hercegovini, zemljama regije te u zemljama članicama EU. Ukratko, **u svim zemljama regije, te u relevantnoj Direktivi EU i na osnovu toga u zemljama članicama EU, minimum trajanja godišnjeg odmora za sve radnike je četiri sedmice/20 radnih dana, što je uređeno zakonima o radu/radnim odnosima.** To je minimum, a navedeni zakoni dalje uređuju sve detalje o godišnjim odmorima.

BOSNA I HERCEGOVINA

Entitetskim zakonima o radu je propisano da godišnji odmor za sve radnike traje **najmanje 20 radnih dana**, dok prema Zakonu o radu Brčko Distrikta godišnji odmor traje **najmanje 18 radnih dana**. Zakonom o radu u institucijama BiH utvrđeno je minimalno trajanje godišnjeg odmora od 18 radnih dana, a detaljne odredbe sadržane su u Odluci Vijeća ministara.

Zakon o radu u institucijama BiH

Član 25.

1. U svakoj kalendarskoj godini zaposlenik ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje 18 radnih dana, a najduže 30 radnih dana. 2. Aktom ili odlukom poslodavca utvrdit će se kriteriji trajanja godišnjeg odmora dužeg od 18 radnih dana.

Odluka Vijeća ministara BiH o uslovima i načinu korištenja godišnjeg odmora za državne službenike i namještenike u ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine, službama, tijelima i institucijama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/04)

Član III

Uposleni imaju pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje:

- 25 radnih dana rukovodeći državni službenici i rukovodioci organizacionih jedinica

- 20 radnih dana ostali državni službenici (stručni savjetnici, viši stručni saradnici i stručni saradnici)

- 18 radnih dana namještenici

Broj radnih dana iz stava 1. ove tačke uvećava se prema sljedećim kriterijima:

a) Zavisno od dužine radnog staža:

- od 5 do 10 godina 2 radni dan

- od 10 do 15 godina 3 radna dana

- od 15 do 20 godina 4 radna dana

- od 20 do 25 godina 5 radna dana

- od 25 do 30 godina 6 radnih dana

- preko 30 godina 8 radnih dana

b) Zavisno od uslova pod kojima uposleni živi i njegovog zdravstvenog stanja:

- samohranom roditelju sa jednim djetetom do sedam godina života 2 radna dana

- samohranom roditelju sa dvoje i više djece do sedam godina života 3 radna dana

- roditelju sa jednim djetetom do sedam godina života 1 radni dan

- roditelju sa dvoje i više djece do sedam godina života 2 radna dana

- uposlenom – invalidu 3 radna dana

- uposlenom sa hroničnim oboljenjem 3 radna dana

Uvećanje godišnjeg odmora uposlenom po osnovu odredbi tačke III pod b) ove odluke, vrši se uz podnošenje relevantne dokumentacije i to samo po jednom utvrđenom osnovu.

Zakon o radu Federacije BiH («Službene novine Federacije BiH», broj 30/16 od 20.4.2016.)

Minimalni godišnji odmor

Član 47.

- (1) Radnik, za svaku kalendarsku godinu, ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje 20 radnih dana, a najduže 30 radnih dana.
- (2) Maloljetni radnik ima pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje 24 radna dana.

Način korištenja godišnjeg odmora

Član 49.

- (1) Trajanje godišnjeg odmora duže od najkraćeg propisanog ovim zakonom, uređuje se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.
- (2) U trajanje godišnjeg odmora ne uračunava se vrijeme privremene spriječenosti za rad, vrijeme praznika u koje se ne radi, kao i drugo vrijeme odsustvovanja sa rada koje se radniku priznaje u staž osiguranja.
- (3) Pri utvrđivanju trajanja godišnjeg odmora smatra se da je radno vrijeme raspoređeno na način kako je utvrđeno kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.

Zakon o radu Republike Srpske («Službeni glasnik Republike Srpske», broj 1/16)

Član 80.

- (1) U svakoj kalendarskoj godini radnik ima pravo na godišnji odmor u trajanju utvrđenim opštim aktom i ugovorom o radu, najmanje četiri radne sedmice, odnosno najmanje 20 radnih dana.
- (2) Godišnji odmor iz stava 1. ovog člana uvećava se po osnovu radnog staža i drugim osnovama u skladu sa kolektivnim ugovorom.
- (3) Radnik koji radi na poslovima sa posebnim uslovima rada iz člana 59. stav 1. ovog zakona, ima pravo na godišnji odmor najmanje u trajanju od 30 radnih dana, koji se uvećava u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Zakon o radu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi 19/06, 19/07, 25/08, 20/13, 31/14 i 1/15)

Član 32

- (1) Za svaku kalendarsku godinu, zaposlenik ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje osamnaest (18) radnih dana.
- (2) Maloljetni zaposlenik ima pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje dvadeset četiri (24) radna dana.
- (3) Ako zaposlenik radi na poslovima iz člana 24, stava 1 ovog zakona, on ima pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje trideset (30) radnih dana.

CRNA GORA

U Crnoj Gori, po Zakonu o radu, član 65. stav (1), godišnji odmor najmanje 20 radnih dana:

Član 65

- (1) U svakoj kalendarskoj godini zaposleni ima pravo na godišnji odmor utvrđen kolektivnim ugovorom, odnosno ugovorom o radu, a najmanje 20 radnih dana.

SRBIJA

U Srbiji, zakonski minimum za godišnji odmor je 20 radnih dana, po Zakonu o radu:

4. Godišnji odmor

1) Sticanje prava na godišnji odmor

Član 68.

Zaposleni ima pravo na godišnji odmor u skladu sa ovim zakonom.

Zaposleni stiče pravo na korišćenje godišnjeg odmora u kalendarskoj godini posle mesec dana neprekidnog rada od dana zasnivanja radnog odnosa kod poslodavca.

Pod neprekidnim radom smatra se i vreme privremene sprečenosti za rad u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju i odsustva sa rada uz naknadu zarade.

Zaposleni ne može da se odrekne prava na godišnji odmor, niti mu se to pravo može uskratiti ili zameniti novčanom naknadom, osim u slučaju prestanka radnog odnosa u skladu sa ovim zakonom.

2) Dužina godišnjeg odmora

Član 69.

U svakoj kalendarskoj godini zaposleni ima pravo na godišnji odmor u trajanju utvrđenom opštim aktom i ugovorom o radu, a najmanje 20 radnih dana.

Dužina godišnjeg odmora utvrđuje se tako što se zakonski minimum od 20 radnih dana uvećava po osnovu doprinosa na radu, uslova rada, radnog iskustva, stručne spreme zaposlenog i drugih kriterijuma utvrđenih opštim aktom ili ugovorom o radu.

MAKEDONIJA

U Makedoniji, po Zakonu o radnim odnosima, član 137. stav (1), radnik ima pravo na plaćeni godišnji odmor od najmanje 20 radnih dana.

EVROPSKA UNIJA

Poveljom Evropske unije o temeljnim pravima, član 31. (Poštenu i pravični radni uslovi) utvrđeno je:

„1. Svaki radnik ima pravo na radne uslove kojima se čuvaju njegovo zdravlje, sigurnost i dostojanstvo.

2. Svaki radnik ima pravo na ograničenje najdužeg radnog vremena, na dnevni i sedmični odmor te na plaćeni godišnji odmor.“

Kako navodi Evropska komisija u svojoj Komunikaciji Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, COM(2016) 356 final od 2.6.2016.: „U radnom pravu EU-a općenito su utvrđeni samo minimalni standardi te ono ne obuhvaća sve aspekte socijalnog zakonodavstva primjenjive na radne odnose, što znači da države članice načelno u svom nacionalnom zakonodavstvu mogu utvrditi više standarde. Stoga se učesnicima u ekonomiji saradnje savjetuje da se pozovu na nacionalno radno zakonodavstvo primjenjivo u zemlji u kojoj se usluge pružaju.“

Po *Direktivi 2003/88/EC o određenim vidovima organizacije radnog vremena, član 7.*, godišnji odmor traje **najmanje četiri sedmice**. Države članice EU su uskladile svoje propise s ovom direktivom. Kao svaka direktiva EU, i ova direktiva propisuje minimalne uslove, a države članice mogu propisati više ili povoljnije od toga.

Član 7.

Godišnji odmor

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi svaki radnik imao pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje četiri sedmice, ovisno o uslovima za sticanje prava i za odobravanje takvog odmora utvrđenim nacionalnim propisima i/ili praksom.

2. Najkraći plaćeni godišnji odmor ne može se zamijeniti novčanom naknadom, osim u slučaju prestanka radnog odnosa.

Tekst cijele direktive dostupan je na Eur-lex: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003L0088&from=HR>

Evropska komisija ovako je objasnila svrhu ove direktive u jednom saopćenju: „U skladu s Direktivom o radnom vremenu svi radnici imaju pravo, iz zdravstvenih i sigurnosnih razloga, na najmanje četiri sedmice plaćenog godišnjeg odmora za svaku godinu izvršenog rada. Radnik koji je radio samo dio godine ima pravo na proporcionalni dio tog godišnjeg odmora. ... Direktiva omogućava državama članicama da uredite praktične detalje koji se odnose na godišnji odmor, ali ne da nameću uslove koji bi značili da radnici ne mogu imati koristi od minimalnog godišnjeg odmora. Direktiva dozvoljava da se godišnji odmor odgodi za sljedeću godinu ako radnik iz razloga kao što je bolest nije u mogućnosti da koristi odmor tokom određene kalendarske godine.“ (Brisel, 24.11.2011. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1417_en.htm)

U zemljama članicama Evropske unije broj dana godišnjeg odmora se povećava po kriterijima koji su utvrđeni zakonom o radu ili drugim zakonom (npr. dužina staža, dob, uslovi rada, dob djece, socijalno stanje, zdravstveno stanje, invaliditet itd.).

U nastavku primjeri dužine godišnjeg odmora u nekoliko država članica EU, prema pronađenim podacima.

Hrvatska

U Hrvatskoj, po članu 77. Zakona o radu, iz 2014. godine (Narodne novine, br. 93/2014), koji je usklađen s navedenom direktivom EU, godišnji odmor traje najmanje četiri sedmice:

Trajanje godišnjeg odmora

Članak 77.

(1) Radnik ima za svaku kalendarsku godinu pravo na godišnji odmor od najmanje četiri tjedna, a maloljetnik i radnik koji radi na poslovima na kojima, uz primjenu mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja u trajanju od najmanje pet tjedana.

(2) Kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu može se utvrditi trajanje godišnjeg odmora duže od najkraćega propisanog stavkom 1. ovoga članka.

(3) Radnik koji se prvi put zaposli ili koji ima prekid između dva radna odnosa duži od osam dana, stječe pravo na godišnji odmor određen na način iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, nakon šest mjeseci neprekidnog radnog odnosa kod toga poslodavca.

Tekst zakona je dostupan na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1872.html

Slovenija

Po Zakonu o radnim odnosima, radnik ima pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje četiri sedmice.

Austrija

U Austriji, po Zakonu o radu, zaposleni imaju pravo na pet sedmica godišnjeg odmora. (*Svi zaposleni u državnim organima uprave - državni službenici, zaposlenici itd. u dobi iznad 43 godine imaju pravo na dodatnih pet dana plaćenog godišnjeg odmora.*) Nakon napunjenih 25 godina staža godišnji odmor se povećava na šest sedmica. Radnici zaposleni na određeno i neodređeno vrijeme imaju isto pravo na godišnji odmor (<http://www.migration.gv.at/en/living-and-working-in-austria/working/leave-annual-leave-parental-leave-etc/>).

Njemačka

Savezni zakon o odmorima (*Bundesurlaubsgesetz*) od 8.1.1963., izmijenjen i dopunjen Zakonom od 7.5.2002., u članovima 1.-3. propisuje pravo na plaćeni godišnji odmor od najmanje 24 dana. U kolektivnim ugovorima utvrđeno je 30 radnih dana godišnjeg odmora za većinu zaposlenih.

Kipar

Po zakonu, za radnike koji rade pet dana u sedmici godišnji odmor je 20 radnih dana, dok je za radnike koji rade šest dana u sedmici godišnji odmor 24 radna dana. Ugovorom o radu ili kolektivnim ugovorom može se utvrditi veći broj dana godišnjeg odmora od toga. (Broj dana godišnjeg odmora za državne službenike zavisi od godina staža: 20 dana godišnjeg odmora za službenike koji imaju do 6 godina staža, 24 dana za službenike koji imaju od 6 do 14 godina staža i 29 dana za službenike koji imaju više od 14 godina staža.)

Češka Republika

U Češkoj Republici, po Zakonu o radu, standardna dužina godišnjeg odmora je četiri sedmice, dok se kolektivnim ugovorima može utvrditi godišnji odmor duži od četiri sedmice.

Određene grupe zaposlenih (u javnoj upravi, samostalnim javnim tijelima i drugim organizacijama) imaju pravo na pet sedmica, a nastavnici i akademsko univerzitetsko osoblje osam sedmica.

Litvanija

U Litvaniji, po Zakonu o radu, svi zaposleni imaju pravo na minimalno 28 kalendarskih dana plaćenog godišnjeg odmora. Osim toga, zakonom su propisani kriteriji po kojima se dodjeljuje veći broj dana godišnjeg odmora.

Finska

Zaposleni imaju pravo na plaćeni godišnji odmor dva ili dva i po radna dana za svaki mjesec, zavisno od vrste radnog odnosa. (Broj dana godišnjeg odmora za zaposlene u organima uprave zavisi od dužine staža: do 1 godine staža broj dana godišnjeg odmora je najviše 22, iznad 1 godine staža broj dana godišnjeg odmora je najviše 30, a iznad 15 godina staža broja dana godišnjeg odmora je najviše 38.)

Grčka

U Grčkoj, po Zakonu o radu, svi zaposleni imaju pravo na 21 do 22 radna dana godišnjeg odmora ili do 26 ako su subote radne.

Latvija

U Latviji zakon propisuje dodatna tri dana godišnjeg odmora za zaposlene koji imaju troje i više djece mlađe od 16 godina ili djeteta s invaliditetom u dobi do 18 godina. Zaposleni koji su izloženi posebnim rizicima na radu imaju najmanje tri dodatna dana godišnjeg odmora. Kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu mogu se utvrditi ostali kriteriji za dodatne dane godišnjeg odmora (rad noću, rad u smjenama, dužina staža itd.).

Poljska

U Poljskoj, generalno, po Zakonu o radu, za zaposlene do 10 godina staža godišnji odmor je 20 dana, dok je za zaposlene iznad 10 godina staža 26 dana. Broj dana godišnjeg odmora zavisi od dužine staža, a u taj staž se ubraja i period obrazovanja nakon osnovne škole.

Španija

Najmanji broj dana godišnjeg odmora je 30 kalendarskih dana, a utvrđuje se kolektivnim ugovorom ili pojedinačnim ugovorima. (Prema podacima iz Parlamenta Španije, po članu 26.1 Pravilnika o osoblju Parlamenta Španije, državni službenici zaposleni u Parlamentu imaju pravo na godišnji odmor u trajanju od jedan mjesec ili 22 radna dana, a zaposlenici imaju pravo na godišnji odmor u trajanju od jedan mjesec ili 20 dana.)

Švedska

U Švedskoj Zakon o godišnjem odmoru propisuje najmanje pet sedmica ili 25 dana godišnjeg odmora za sve zaposlene. Određenim kolektivnim ugovorima može se utvrditi veći broj dana godišnjeg odmora. Općim ugovorima o platama i naknadama zaposlenih u parlamentu i organima parlamenta utvrđen je broj dana godišnjeg odmora prema dobi: 28 dana godišnjeg odmora u dobi do 30 godina, 31 dan godišnjeg odmora u dobi iznad 30 godina, 35 dana godišnjeg odmora u dobi iznad 40 godina.

UK

Svi zaposleni u UK imaju pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje 5,6 sedmica ili 28 radnih dana. Na primjer, za zaposlene u Donjem domu Parlamenta, broj dana godišnjeg odmora je od 28 do 33 radna dana, zavisno od dužine staža u Parlamentu - od 1 do 4 godine

rada u Parlamentu, nakon čega se broj dana godišnjeg odmora povećava godišnje do najviše 40 dana, dok 8 državnih praznika nije uključeno u navedene dane godišnjeg odmora.

Izvor: Independent, 18.2.2016. <http://www.independent.co.uk/news/business/news/uk-paid-leave-holiday-entitlement-compares-to-eu-countries-in-europe-in-charts-a6881456.html>

Izvori:

- ECPRD upit 2081 Annual paid leave of employees in the parliament 29.8.2012.
 - Web-portal EURES <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=8425&acro=living&lang=en&parentId=7768&countryId=AT&living=>
 - Komunikacija Evropske komisije Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Evropski program za ekonomiju suradnje, COM(2016) 356 final od 2.6.2016. <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/HR/COM-2016-356-F1-HR-MAIN-PART-1.PDF>
 - Presuda Suda Evropske unije od 8.11.2012. u spojenim predmetima C-229/11 i C-230/11 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62011CJ0229>
 - Presuda ECJ od 15.11.2015. u predmetu C-219/14 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0219&from=EN>
- Pristup svim navedenim izvorima ostvaren u januaru i februaru 2017.